

bryggeeiendommer i byhavna i Kristiansund. Høyesterett kom til at det geometriske prinsipp, i samsvar med dommen i Damsgaardssaka, måtte legges til grunn for grensetrekkinga. Retten la imidlertid til at det var tvilsomt om dette prinsippet alltid kunne følges bokstavelig, særlig i en byhavn.

Rt. 1926 s. 760. Også her var det uenighet om hvordan grensa utover sjøen mellom to eiendommer skulle trekkes. Høyesterett kom i likhet med underretten til at grensa skulle trekkes etter det geometriske prinsipp. Det var også uenighet om hvilken strandlinje som skulle legges til grunn. Det var nemlig fylt ut et større område ved den ene stranda. Høyesterett mente at i prinsippet skulle den mest opprinnelige strand legges til grunn, men pga. at det ikke var mulig å få den rekonstruert, måtte den eldste kjente linje som var avlagt på et kart legges til grunn.

RG 1969 s. 55. I tvisten om grensa mellom to eiendommer på Røst (se side 4) kom høyesterett til at det ikke var godt nok bevist at det forelå lokal sedvanerett som gikk ut på at grenser mellom eiendommer i sjø skulle fortsette i samme retning som på land. Den aktuelle grensa ble derfor trekt i samsvar med Vassdragslovens § 4.

Internasjonale grenser

At det blir skilt mellom det geometriske prinsipp og midtlinjeprinsippet skulle i følge Fjeld og Solheim (1981) grennefastsettinga mellom Norge/Finland i 1928 og mellom Norge/Sverige i 1909 vise.

Grensa mellom Norge og Finland var fastsatt ved konvensjon av 28. april 1928. Her heter det: "Fra det punkt hvor djupålen slutter i Nordishavet utenfor munningen av Jacobselv, skal delelinjen ... trekkes således at ethvert punkt av linja skal ligge like langt fra de to staters kyster, målt fra nærmeste av havet ikke til stadighet overskyllede punkt såvel på fastlandet som på øer, holmer og skjær." Dette er altså det geometriske prinsipp og tilsvarer regelen vi har i vassdragslovens § 4, bare uttrykt på en annen måte, og det vil bli ei krokete linje der forma er direkte avhengig av kyst-konturene.

Midtlinje-prinsippet er hevdet å være lagt til grunn for grensetrekkinga mellom Norge og Sverige ved Grisebåene og i Iddefjorden. Grensa ved Grisebåene er fastsatt ved voldgiftsdom av 23. oktober 1909 og der heter det m.a.:

"... fra punkt XVIII, ..., trekkes en ret linje til punkt XIX, som danner midtpunktet av en ret linje trukket fra det nordligste Rødskjær til det sydligste Svartskjær, hvilket skjær er forsynt med et sjømerke, fra det saaledes bestemte punkt XIX trækkes en ret linje til punkt XX, som danner midtpunktet av en ret linje trukket fra det nordligste skjær av Stora Drammens skjærgruppe til skjæret Heiknub, beliggende sydøst for øen Heia, fra punkt XX trækkes en ret linje i retningen vest 19 grader syd, hvilken linje går mellem Grisebaaene og den sydlige Skjøttegrund og fortsætter i samme retning, indtil den når frit hav."

Her blir det altså trekt rette linjer mellom punkt som ligger like langt fra bestemte punkt i de to land. De rette linjene som blir trekt mellom de fikserte punktene ligger derimot ikke like langt fra de to land. De vil enkelte steder ligge nærmere Norge og andre steder nærmere Sverige. Ved valg av utgangspunkt for målingene har retten lagt vekt på at areal som hovedsakelig er utnyttet av innbyggerne i det ene landet, for framtiden skulle tilhøre vedkommende land. Påstanden fra de to partene ved grensetrekkinga i 1909 ble delvis basert på en grensetraktat fra 1661 (etter tapet av Bohuslan). Voldgiftsretten sier m.a.:

"Da i denne henseende parterne i det mindste i praksis har befulgt principet om deling efter midtlinjen mellem de øer, holmer og skjær paa begge sider, som ikke stadig er under vand, som det princip, der efter deres formening var blitt anvendt i traktaten av 1661 indenfor punkt A."

Retten begrunner imidlertid sin dom bl.a. med at:

"Da det ikke er godtgjort, at den gränselinje, som er fastsat ved traktaten (i 1661) og avlagt paa gränsekartet, har været bygget paa dette princip (midtlinje.); da der er enkeltheter og eiendommeligheter ved den befulgte linje, som endog fremkalder alvorlige tvil i denne henseende."

"... Da principet om en midtlinje mellem de bebodde landstrækninger ikke finder tilstrækkelig støtte i den folkeret, som var gjældende i det 17. aarhundre."

Det ser altså ut til at voldgiftsdomstolen har forkastet midtlinjeprinsippet som et grunnleggende prinsipp. En kan muligens trekke den slutning at domstolen har ment at hvilket prinsipp en nytter ved grensetrekkinga er av underordnet betydning og blir mer et teknisk spørsmål. De oppgitte midtmål er en praktisk plassering av grense-

punktene og gjør det letter og identifisere grensa. Et viktig hensyn her er jo også at brukerne av sjøen, på en relativt enkel og sikker måte skal kunne vite hvilken side av grensa de er på.

1.10 FJÆRE SJØ - FLO SJØ

Skal en ved trekking av grenser, enten det er etter midtlinje-prinsippet eller det geometriske prinsipp, ta utgangspunkt i strandlinja ved fjøre sjø eller ved flo sjø? Dette er et spørsmål som må avklares da det i mange tilfelle kan ha stor betydning. Spesielt vil det kunne gjøre utslag der den ene sida av fjordbotnen er mer langgrunn enn den andre.

Dersom en tenker seg en situasjon som vist på figur 28, der den ene sida ved fjøre sjø ligg tørr lenger ut enn til ei midtlinje trekt etter strandlinja ved flo sjø, vil ei trekking etter flo-målet virke urimelig, da eiendom B bare når ut til sjøen ved flo sjø. Tar en imidlertid utgangspunkt i fjære sjø, vil B få tillagt en uforholdsmessig stor del av det totale fjærområdet. Legger en den stiplede sjøgrunnsprofilen til grunn, er det vel ikke tvil om at midtlinja ved flo sjø er mest hensiktsmessig.

Tenker en seg ei bukt der et stort område er tørrlagt ved fjære sjø, kan en tenke seg denne fjærebotten delt etter § 4-prinsippet. I så fall må en ta utgangspunkt i strandlinja ved flo sjø.

Ser en spørsmålet ut fra et økologisk synspunkt er det rimelig å si at området mellom høyvann og lavvann er en del av sjøbotnen og at grensa mellom land og sjø derfor går ved høyvannslinja eller i flomålet. For det første består vegetasjonen av sjøplanter og for det andre blir området oversvømt to ganger i døgnet.

Vurderer en området ut fra en utnyttings-synsvinkel må en vel si at det lar seg utnytte minst like lett fra land som fra sjø, i alle fall når det gjelder høsting av ulike ressurser på og i grunnen. Slik sett kan en muligens si at det kan sees på som en del av land.